

แนวทางการกำหนดความสามารถด้านการฟังภาษาจีนในชีวิตประจำวัน :
กรณีศึกษานิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นางสาว อภิสรา พรรัตนานุกูล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศ ภาควิชาภาษาตะวันออก
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2549
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

491680

泰國朱拉隆功大學學生現代漢語日常聽力能力等級綱要

Miss Apisara Pornrattananukul

此論文為朱拉隆功大學文學院東語系漢語專業
中文（作為外語教學）碩士國際課程研修內容之一部份

二〇〇六學年度

版權所有者：朱拉隆功大學

論文題目	泰國朱拉隆功大學學生現代漢語日常聽力能力等級綱要
研究生	Miss Apisara Pornrattananukul
專業名稱	中文（作為外語教學）碩士國際課程
導師	Suree Choonharuangdej, Ph.D.
協同導師	Associate Professor Prapin Manomaivibool, Ph.D.

此論文獲朱拉隆功大學文學院核准為碩士研修內容的一部份

Theraphan Luangthongkum 文學院院長
(Professor Theraphan Luangthongkum, Ph.D.)

論文答辯委員會

Yang Tiange 主任委員
(Professor Yang Tiange)

Suree Choonharuangdej 導師
(Suree Choonharuangdej, Ph.D.)

Prapin Manomaivibool 協同導師
(Associate Professor Prapin Manomaivibool, Ph.D.)

Zhang Shujie 委員
(Associate Professor Zhang Shujie)

อภิสรดา พรรัตนานกุล : แนวทางการกำหนดความสามารถด้านการฟังภาษาจีนในชีวิตประจำวัน : กรณีศึกษานิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (泰國朱拉隆功大學學生現代漢語日常聽力能力等級綱要) อ. ที่ปรึกษา : ดร. สุรีย์ ชุณหเรืองเดช, อ. ที่ปรึกษาร่วม : รศ.ดร. ประพิณ มโนมัยวิบูลย์, 128 หน้า.

จุดประสงค์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้คือเพื่อเสนอ "แนวทางการกำหนดความสามารถด้านการฟังภาษาจีนในชีวิตประจำวัน : กรณีศึกษานิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" และเพื่อนำไปใช้เป็นมาตรฐานในการออกแบบการวัดผลทางด้านทักษะที่ใช้ในการสื่อสาร รวมทั้งสามารถนำแนวทางนี้ไปใช้ในการอ้างอิงการเขียนตำราที่เกี่ยวข้องกับทักษะด้านการฟังภาษาจีนได้อีกด้วย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้อ้างอิงมาจากแนวทางกำหนดความสามารถทางการเรียนการสอนภาษาจีนของสภาการสอนภาษาต่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกา หรือ American Council on the Teaching of Foreign Languages Chinese Proficiency Guidelines ผู้วิจัยวิเคราะห์โครงสร้างเนื้อหาทั้งหมด และพบว่าแนวทางกำหนดความสามารถนี้ได้ยึดหลักของบทบาททางภาษา ๓ ประการ อันประกอบด้วย การใช้ภาษา, บริบทและเนื้อหาของภาษา และความถูกต้องในการใช้ภาษา จากนั้น ผู้วิจัยได้นำบทบาททางภาษา ๓ ประการมาเป็นหลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์หลักสูตรวิชาเอกภาษาจีนของคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อแสดงระดับความสามารถในด้านการฟังของนิสิตวิชาเอกภาษาจีน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างแนวทางกำหนดความสามารถทางการเรียนการสอนภาษาจีนของสภาการสอนภาษาต่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกากับแนวทางการกำหนดความสามารถด้านการฟังภาษาจีนในชีวิตประจำวัน : กรณีศึกษานิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อแสดงให้เห็นว่าแนวทางกำหนดความสามารถที่ผู้วิจัยเสนอนั้นขึ้นอยู่ความสามารถในการสื่อสารอย่างแท้จริง ผู้วิจัยเห็นว่าการวิเคราะห์เปรียบเทียบนี้มีหลักสำคัญที่ต้องคำนึงถึง ๒ ประการคือ ๑. การวิเคราะห์ในแนวนอนเพื่อหาข้อแตกต่างระหว่างระดับชั้นของแนวทางกำหนดความสามารถทั้งสอง ๒. การวิเคราะห์ในแนวตั้งเพื่อแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางด้านการฟังของผู้เรียน

ผลการวิจัยที่ได้รับคือระดับความสามารถทางด้านการฟังทั้งต้น กลาง และสูงของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยล้วนสูงกว่าระดับความสามารถของแนวทางกำหนดความสามารถทางการเรียนการสอนภาษาจีนของสภาการสอนภาษาต่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกา รวมทั้งพัฒนาการทางด้านการฟังของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็เร็วกว่าอีกด้วย ผู้วิจัยตระหนักถึงความแตกต่างนี้ว่ามีสาเหตุมาจาก ๑) วิชาเอกภาษาจีนนั้นมีจุดประสงค์ของหลักสูตรที่แน่นอน ดังนั้นทักษะทางภาษาของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงต้องเป็นไปตามจุดประสงค์นั้นๆ ๒) แนวทางการกำหนดความสามารถด้านการฟังจัดทำขึ้นเพื่อนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยวิชาเอกภาษาจีนโดยเฉพาะ ๓) ภาษาไทยเป็นภาษาที่อยู่ในตระกูลภาษาเดียวกันกับภาษาจีน คือ ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต ซึ่งมีระบบเสียงและหลักไวยากรณ์ที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้นนิสิตไทยจึงสามารถเรียนรู้ภาษาจีนได้ค่อนข้างเร็ว

ภาควิชา..... ภาษาตะวันออก..... ลายมือชื่อนิสิต อภิสรดา พรรัตนานกุล
สาขาวิชา..... ภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศ..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา สุรีย์ ชุณหเรืองเดช
ปีการศึกษา..... 2549..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ประพิณ มโนมัยวิบูลย์

APISARA PORNRATTANANUKUL：泰國朱拉隆功大學學生現代漢語日常聽力能力等級綱要 (EVERYDAY CHINESE LISTENING PROFICIENCY GUIDELINES: A CASE STUDY OF CHULALONGKORN UNIVERSITY STUDENTS) 導師：SUREE CHOONHARUANGDEJ, Ph.D., 協同導師：ASSOC. PROF. PRAPIN MANOMAIVIBOOL, Ph.D., 128 頁。

最近語言教學界很重視學習外語的學生的使用能力問題，他們發現學生語言使用能力問題的出現是因為學生“交際能力”的不足。朱拉隆功大學漢語專業的課程這幾年來開始重視“為使用而教學”的這種教學方式。本文的目的是為了提出「泰國朱拉隆功大學學生現代漢語日常聽力能力等級綱要」，希望能將其作為實際交際能力測試設計的一個標準，而且作為聽力教材編寫的參考。

本文主要參考美國外語教學學會的中文程度綱要（在此將其簡稱為《漢語水平》），研究其內容結構。我們發現《漢語水平》完全根據“語言功用三面”而決定。語言功用三面包括：語言功能、語言情景（內容）和語言準確性。

其次我們進行研究朱拉隆功大學漢語專業的課程。為了得到學生的聽力實用能力，我們以《漢語水平》中的“語言功用三面”為參考，歸納出學生學完每課該達到的聽力能力，並盡量判斷每課該屬於甚麼水平。之後，我們進行歸納朱拉隆功漢語專業大學生聽力能分級之原則。

為了證明我們所定出來的聽力能力綱要真正依靠“交際能力”，我們將我們擬定的綱要同漢語水平進行分析和比較。我們認為比較的過程中主要有兩方面值得探討：一、在平面；就是討論兩者每等級內容之異同。二、在垂直面；是討論兩者聽力能力提高的階段。研究結果顯示朱拉隆功大學漢語專業學生的聽力能力在初、中、高每等級都高於《漢語水平》的訂定，而且我們學生聽力提高的階段也進步得比《漢語水平》還快。我們認為兩者差異之原因是我們漢語專業有一定的課程目標，而訂定朱拉隆功大學生的語言能力時，我們必須遵循我們的課程目標。此外，我們訂定的聽力能力是專門用於朱拉隆功大學生，由於我們的學生是專門學習語言的，所以他們語言理解的能力當然比其他專業的學生還高。而且我們的學生都是泰語母語者，由於漢泰同屬於漢藏語系，兩種語言語音系統、語法結構接近，所以我們學生就能學得比較快。

有鑒於此，我們在論文最後的部份提供了「泰國朱拉隆功大學學生現代漢語日常聽力能力等級綱要」，希望有意者可將其進行研究，或許作為聽力測試設計的標準，或許作為聽力教材編寫的參考。

系別.....東語系.....

專業名稱.....中文（作為外語教學）.....

學年.....二〇〇六年.....

研究生 *Apisara Pornrattananukul*

導師 *Suree Choonharuangdej*

協同導師 *Prapin Manomaiivibool*

致謝

從開始進入課題到論文的順利完成，有很多要感謝的人，在這裡請接受我誠摯的謝意。

首先要感謝皇太后大學，讓我有機會在朱拉隆功大學碩士班學習並提供全部的學費。

在此，還要感謝國立臺灣師範大學鄧守信教授與夏威夷大學李英哲教授，在選題、研究方法和語料的選用方面對我的指導。

非常感謝我的導師 Suree Choonharuangdej 博士、協同導師 Prapin Manomaivibool 博士、副教授、朱拉隆功大學楊天戈教授和張書傑客座副教授，他們嚴謹細緻、一絲不苟的作風一直是我工作、學習的榜樣；他們循循善誘的教導和不拘一格的思路給予我我無盡的啓迪。

非常感謝朱拉隆功大學文學院漢語專業所有敬愛的老師，對他們表示深深的謝意，是他們給予我知識，賦予我思考的能力，使我終身受益。

特別感謝李勇老師、Neil Farquhar 老師和 Elizabeth Hughes 老師幫我做論文的校對工作，對他們的感激之情是無法用言語表達的。

非常感謝培養我的父母，焉得諼草，言樹之背，養育之恩，無以回報。

另外要感謝每個同學對我鼓勵和幫助。尤其感謝我親愛的同學們 Sansanee Ek-atchariya、Pattra Pichetsilpa 和 Theerawat Theerapojjane 對我們論文的互相協助，而且對我生活的關心和幫助。還要感謝我的好朋友總是提醒我趕快把論文寫好，謝謝你的支持。

所有給予我的幫助、理解和支持都讓我難以忘懷，在這裡我要對所有幫助過我的人表示深深的謝意。

表格目錄

	頁
泰文摘要.....	iv
中文摘要.....	v
致謝.....	vi
表格目錄.....	vii
第一章 引言.....	1
1.1 問題的提出.....	1
1.2 研究目的.....	2
1.3 假設條件.....	2
1.4 研究範圍.....	2
1.5 研究方法.....	2
1.6 研究的意義與作用.....	2
1.7 論文的架構.....	3
1.8 研究限制.....	3
第二章 美國外語教學學會漢語水平綱要.....	4
2.1 美國外語教學學會漢語水平綱要的起源.....	4
2.2 美國外語教學學會漢語水平綱要的內容.....	5
2.3 美國外語教學學會漢語水平綱要的內容結構.....	7
2.3.1 語言聽力功用三面.....	7
2.3.1.1 語言功用三面的定義.....	7
2.3.1.2 語言功用三面與美國外語教學學會漢語水平綱要的聽力能力.....	8
2.3.2 語言聽力學習中水平提高的階段性.....	14
2.3.2.1 語言功能.....	15
2.3.2.2 語言情景和內容.....	16
2.3.2.3 語言準確性.....	17
2.3.3 美國外語教學學會漢語水平綱要等級原則.....	17
2.4 小結.....	19
第三章 朱拉隆功大學之漢語課程.....	21
3.1 朱拉隆功大學漢語專業課程.....	21
3.1.1 朱拉隆功大學漢語專業的課程目標.....	21
3.1.2 朱拉隆功大學漢語專業的課程架構.....	21
3.1.3 朱拉隆功大學漢語專業課程的教材、教學內容和方式.....	22
3.2 語言功用三面與朱拉隆功大學漢語專業課程.....	47
3.2.1 一年級.....	48
3.2.2 二年級.....	48

	頁
3.2.3 三年級.....	50
3.2.4 四年級.....	53
3.3 朱拉隆功大學漢語聽力能力等級原則.....	55
3.3.1 初級.....	55
3.3.2 中級.....	56
3.3.3 高級.....	56
3.4 朱拉隆功大學生漢語聽力能力學習中水平提高的階段性.....	57
3.4.1 語言功能.....	57
3.4.2 語言情景與內容.....	58
3.4.3 語言準確性.....	59
3.5 小結.....	60
第四章	
美國外語教學學會漢語水平綱要的要求和朱拉隆功大學課程要求的可比性比較.....	62
4.1 美國外語教學學會漢語水平綱要與朱拉隆功大學漢語專業課程的內容結構.....	63
4.1.1 初級.....	63
4.1.1.1 語言功能.....	63
4.1.1.2 語言情景與內容.....	64
4.1.1.3 語言準確性.....	64
4.1.2 中級.....	65
4.1.2.1 語言功能.....	65
4.1.2.2 語言情景與內容.....	66
4.1.2.3 語言準確性.....	66
4.1.3 高級.....	67
4.1.3.1 語言功能.....	67
4.1.3.2 語言情景與內容.....	68
4.1.3.3 語言準確性.....	68
4.2 美國外語教學學會漢語水平綱要與朱拉隆功大學漢語專業課程聽力能力學習中水平提高的階段性.....	69
4.2.1 語言功能.....	69
4.2.2 語言情景和內容.....	70
4.2.3 語言準確性.....	73
4.3 小結.....	75
第五章	
結論.....	77
5.1 泰國朱拉隆功大學生現代漢語日常聽力能力等級綱要.....	77
5.2 「泰國朱拉隆功大學學生現代漢語日常聽力能力等級綱要」之用途.....	78
5.2.1 聽力能力測試之建議.....	78
5.2.2 教材編寫之建議.....	79

	頁
參考文獻.....	80
附錄.....	82
作者簡介.....	128

圖表目錄

	頁
表 2-1 《漢語水平》的語言功能.....	9
表 2-2 《漢語水平》的語言情景.....	11
表 2-3 《漢語水平》的語言準確性.....	12
表 2-4 《漢語水平》的語言功用三面.....	13
表 2-5 《漢語水平》語言功能提高的階段性.....	15
表 2-6 《漢語水平》語言情景提高的階段性.....	16
表 2-7 《漢語水平》語言準確性提高的階段性.....	17
表 2-8 《漢語水平》等級原則之總結.....	19
表 3-1 朱拉隆功大學漢語專業二〇〇六年的課程架構.....	21
表 3-2 朱拉隆功大學漢語聽力能力初級原則.....	56
表 3-3 朱拉隆功大學漢語聽力能力中級原則.....	56
表 3-4 朱拉隆功大學漢語聽力能力高級原則.....	56
表 3-5 朱拉隆功大學漢語聽力能力等級原則.....	57
表 3-6 朱拉隆功大學生語言功能提高的階段性.....	58
表 3-7 朱拉隆功大學生語言情景與語言內容提高的階段性.....	59
表 3-8 朱拉隆功大學生語言準確性提高的階段性.....	60
表 4-1 《漢語水平》與朱拉隆功漢語專業學生的能力分級差別之處.....	62
表 4-2 《漢語水平》與朱拉隆功漢語專業學生聽力能力的初級程度.....	63
表 4-3 《漢語水平》與朱拉隆功漢語專業學生聽力能力的中級程度.....	65
表 4-4 《漢語水平》與朱拉隆功漢語專業學生聽力能力的高級程度.....	67
表 4-5 由語言表層意義基本的認識到語言內容真正的理解之對比.....	69
表 4-6 由具體的敘述到抽象的評價之對比.....	70
表 4-7 應付情景的能力之對比.....	71
表 4-8 真實經驗同文化背景和語言水平的關係之對比.....	71
表 4-9 語言內容的熟悉性同語言水平的關係之對比.....	72
表 4-10 由經常誤解到偶然誤解之對比.....	73
表 4-11 由重復到流利之對比.....	74
表 4-12 由簡易語言到複雜語言之對比.....	74
表 4-13 朱拉隆功大學漢語專業聽力大綱與《漢語水平》之比較.....	75
表 5-1 朱拉隆功漢語專業聽力能力之等級.....	78